

NOTA BREU

Sobre la distribució d'*Epilobium alpestre* (Onagraceae) a CatalunyaOn the distribution of *Epilobium alpestre* (Onagraceae) in Catalonia

Aaron Pérez-Haase*

* Universitat de Barcelona. Departament de Biologia Evolutiva, Ecologia i Ciències Ambientals. Grup de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació. Av. Diagonal 643. 08028, Barcelona. A/e: aaronperez@ub.edu

Rebut: 23.09.2016. Acceptat: 27.11.2016. Publicat: 30.12.2016

Epilobium alpestre (Jacq.) Krock.

Pallars Sobirà (Lleida): Alt Àneu, bosc de Marimanya, vora de bosc amb megafòrbies, 31TCH3935 (ETRS89), 1.825 m, A. Pérez-Haase, N. Escolà & M. Fradera, 23-VII-2015, (BCN131701).

Altres testimonis d'herbari als herbaris consultats (BC, BCN, JACA, MA i MAF):

Cerdanya (Girona): Alp, La Molina, torrent del Sitjar, megafòrbies i pastures, 31TDG1487 (ED50), 1.500 m, 26-VI-1950, P. Montserrat & J. Casellas (JACA8950). Vall d'Aran (Lleida): Es Bòrdes, Artiga de Lin, 31TCH12 [ETRS89], VII-1966, S. Rivas-Martínez & al. (MAF101322).

Arran de la descoberta d'una nova població d'*Epilobium alpestre* al Pallars Sobirà, vaig constatar la manca d'informació concreta sobre la seva distribució als Pirineus catalans. Per això vaig considerar oportú revisar la tota la informació disponible sobre aquest tàxon a Catalunya.

Epilobium alpestre és un oròfit difós per les altes muntanyes del centre i del sud d'Europa, des del Caucas fins als Pirineus (Bolòs & Vigo, 1984; Nieto Feliner, 1997). Als Pirineus és freqüent a la seva part central, en especial en àrees d'influència atlàntica, amb una àrea d'ocupació densa des de Benasc fins a Lascun (dades de l'Atles de la Flora dels Pirineus, <http://www.atlasflorapyrenaea.org/>, data de consulta: juny de 2016). Als Pirineus orientals es troba a Andorra i a l'Arieja, però ja molt més escassa. Pel que fa a la seva ecologia, es desenvolupa preferentment en herbassars megafòrbics (Bolòs & Vigo, 1984; Nieto Feliner, 1997), encara que als Alps pot ocupar també altres ambients com codolars i faniguissars fluvials (Pignatti, 1982).

Per a la seva correcta identificació, *E. alpestre* es pot distingir fàcilment dels seus congèneres ja que presenta quasi sempre les fulles en verticils de tres. Rarament *E. montanum* pot mostrar aquest caràcter, però aquest presenta l'estigma quadrífid (contra l'estigma capitat d'*E. alpestre*), fa les llavors més petites, d'entre 1 a 1,4 mm (contra els 1,7 a 2 mm) i presenta pèls curts a tot el volt de la part mitjana de la tija, mentre que en *E. alpestre* ressegueixen els marges peciolars (Bolòs & Vigo, 1984; Nieto Feliner, 1997).

El primer en citar-la de l'àmbit de la flora dels Països Catalans va ser Costa (1877), que l'indica de Baciver de Castanesa (fora dels límits administratius de Catalunya). A més a més, dels Pirineus centrals catalans en coneixem la presència a l'Artiga de Lin gràcies a la mostra recol·lectada per S. Rivas-Martínez, que va servir de base per a la citació provincial de Lleida a «Flora iberica» (Nieto Feliner, com. pers.; Nieto Feliner, 1997). A part queda l'única localitat que representen Bolòs & Vigo (1984) en el seu mapa per a aquesta espècie, que se situa a la Vall de Boí (Alta Ribagorça), però com que no hem trobat cap altra dada que la sostingui, podria tractar-se de la citació de Costa representada cartogràficament amb poca precisió. D'altra banda, ha estat citada dels Pirineus orientals per Vayreda (1882), que la reporta de la Molina, a la Cerdanya. Aquesta espècie, no obstant, és bandejada pels autors de la flora del Cadí (Vigo *et al.*, 2003) i per Bolòs & Vigo (1984) en considerar-la una possible confusió. No obstant, la recol·lecció de P. Montserrat i J. Casellas de 1952 del torrent del Sitjar (a la Molina) sosté la dada primera de Vayreda.

Així, segons els coneixements actuals, *E. alpestre* és present en dues províncies catalanes, Girona i Lleida, on deu ser per força molt escassa. En aquest treball aportem informació segura de tres poblacions, la de la Cerdanya a la Molina (on podria haver desaparegut a causa de la urbanització), la del Pallars a Marimanya i la de la Vall d'Aran a l'Artiga de Lin. Finalment, volem destacar que a l'Alt Àneu tan sols vam observar-ne un individu, tot i que caldria fer-ne una prospecció més acurada per assegurar-ne el nombre, que podria ser molt més elevat per la notable extensió de les condicions adequades de l'indret.

Agraïments

Al personal dels herbaris de Jaca (JACA), Barcelona (BC i BCN) i Madrid (MA i MAF) i a Gonzalo Nieto Feliner.

Bibliografia

BOLÓS, O. & VIGO, J. 1984. *Flora dels Països Catalans. Vol. I.* Barcino. Barcelona. 736 p.

NOTA BREU

- COSTA, A. C. 1877. *Introduccion á la flora de Cataluña*. Imprenta Barcelonesa. Barcelona. 356 p.
- PIGNATTI, S. 1982. *Flora d'Italia*. Vol. 2. Ed. Edagricole. Bologna. 732 p.
- NIETO FELINER, G. 1997. *Epilobium* L. P. 101-131. In: CASTRO-VIEJO, S., AEDO, C., BENEDÍ, C., LAÍNZ, M., MUÑOZ GARMENDIA, F., NIETO FELINER, G. & PAIVA J. (eds.). *Flora iberica VIII. Haloragaceae-Euphorbiaceae*. Real Jardín Botánico-CSIC. Madrid. 375 p.
- VAYREDA, E. 1882. Nuevos apuntes para la Flora Catalana. *Anales de la Sociedad Española de Historia Natural*, 11: 41-151.
- VIGO, J. SORIANO, I., CARRERAS, J., AYMERICH, P., CARRILLO, E., FONT, X., MASALLES, R. M. & NINOT, J. M. 2003. *Flora del Parc Natural del Cadí-Moixeró i de les serres veïnes*. Monografies del Museu de Ciències Naturals núm. 1. Institut de Cultura de Barcelona. Barcelona. 407 p.